

**Et uddrag af Notitser og Erindringer
af Peder Nielsen
Allested Mark**



Anna og Peder Nielsen

Peder Nielsen fortæller om sin familie både til sin faders og moders sider. Han farfar og farmor købte i slutningen af 1700 tallet et stykke jord på Sanderum Mark, på ca. 16 tdr. land, så vidt vides til en pris på 700 rigsdaler. Det blev så bygget og det var efter nutiden (dette er skrevet i 1913) nogle tarvelige bygninger og jorden var som den yderste by jord, bar og gødningsfattig. Peders far (Niels Pedersen) blev født i 1813, og efter at farfar døde i 1840 overtog min far ejendommen, og i 1841 blev han gift med min moder Maren Knudsdatter fra Heden. De tog så fat på at ombygge ejendommen og forbedre jorden. Da min moder havde set og deltaget i slagting i sit hjem, begyndte de også at drive slagteri for at kunne tjene til underhold af den efterhånden voksende familie. På ca. 20 år var der kommet 10 børn til.

Peder Nielsen blev født 21-05-1842 på Sanderum Mark, som den ældste af de 10 søskende. Efter hans mors død i 1865, giftede hans far sig igen og fik derefter 5 børn mere, så en børneflokk på hele 15 havde min far. Af disse er der stadig 12 i live (1913). I min barndom var der store politiske brydninger her i landet, men også i Tyskland og Frankrig hvor der var revolution mod styret. Tre års krigen sluttede i 1850, så der var store omvæltninger i det politiske liv og at de dengang ønsker og fordringer først i den senere tid er blevet opfyldt efter et halvt århundrede forløb.

Da jeg blev 6 år begyndte jeg at gå i skole. Vi havde lang vej til skole, og det var skolegang om sommeren, men om vinteren var vi fritaget for skolegang. Da jeg var blevet konfirmeret skulle jeg hjælpe til hjemme, men jeg havde mest lyst til handel og slagteri. Da jeg blev 18 år lavede jeg en aftale med min fader at jeg mod en vis betaling kunne blive boende i hjemmet og drive slagteri for egen regning. Det gjorde jeg så i 3 år til jeg blev soldat. Jeg havde tjent 350 rigsdaler, hvilket ikke var så meget men det var mere end ved at være bonde hjælper, og det gav mig en øvelse som kom mig til nytte senere.

I efteråret 1863 kom jeg på session og næsten samtidig brød krigen ud, den fik som bekendt et ulykkeligt forløb, da vinteren begyndte og den forenede preussiske - østrigske hær rykkede frem blev Dannevirkestillingen opgivet uden kamp, og skønt der nok ikke var andet at gøre, var dette dog en stor lammende og demoraliserende indflydelse på hele felttoget. Jeg var på torvet i Odense den dag efterretningen kom hertil, og kan endnu godt erindre hvor nedslående et indtryk dette gjorde på alle, og der kom røster frem om forræderi, hvilket jeg dog slet ikke tror der fandt sted. Derefter lå Jylland åben og krigsskuepladsen blev flyttet til Dybbøl. I Odense var der imidlertid oprettet en slags centralskole til

uddannelse af ungt mandskab, og dertil blev jeg indkaldt 13 marts 1864. Vi skulle så der have stor krigsvidenskaber indpodet i løbet af 6 uger, jeg vil just ikke påstå at vi blev fuldendte krigere på den tid, men da de 6 uger var gået marcherede vi trøstige ned mod Middelfart for at tage imod fjenden. Heldigvis kom han ikke over til os så vi slap med skrækken, men vor krigerære slog jo også næsten helt klik ved den lejlighed. Det var jo en utrolig tid at være soldat, men da Lillebælt stadig var imellem os og Tyskerne og uden for skudvidde så var det sådan at vi til sidst slet ikke var bange mere. Vi kom på grund af krigen meget omkring, og kom til at kende en hver by en miles vej omkring Middelfart. Under en 6 ugers våbenhvile lå vi indkvarteret i Gamborg og under en liggende våbenhvile var vi i Tommerup, derfra blev vi sendt gennem Fyn og over Nyborg til Ringsted. I Ringsted var vi indkvarteret godt en måneds tid. Her blev så den endelig fred sluttet, og vort regiment blev så beordret til København og indkvarteret på Sølvgades kaserne. Der prøvede jeg så kasernelivet i 3 måneder og lærte København en del at kende. Nytårsnat 1864-65 rejste jeg som permitteret soldat hjem og dermed er min krigshistoriske saga ude.

Da Peder Nielsen kom hjem fra sin soldatertid fortæller han om sin tid som slagter og kreaturhandler i Heden hvor han også blev gift. Han drev så frem til 1884 slagteri og kreaturhandel i Heden med stor flid og han tjente også gode penge. Efter slag af bolig og jord i Heden til kirken i Heden flyttede han efter en tid i Nr. Søby til Allested. Hvor han købte den største gård i sognet. Han beretter så omkring sin tid i Allested hvor han drev sin gård med stor omhu. Peder Nielsen har været en driftig mand i de byer hvor han har boet. Han har selv remset de tillidshverv op som han har haft.

Delingsfører i skytteforeningen i Heden sogn
Formand for Venstrevælgerforening i Heden
Medlem i Heden sogneråd i 6 år heraf 2 som formand
Vurderingsmand i den almindelige brandkasse
Formand for venstrevælgerforeningen i Allested sogn
Medlem af Allested sogneråd 6 år deraf 2 år som formand
Vurderingsmand i Husmandskreditforeningen
Vurderingsmand efter lov af 19 marts 1869 om udlån af umyndige midler
Brandfoged
Snefoged
Formand for Radby Brugsforening
Medlem af skolekommissionen i Allested sogn
Formand for Allested Afholdsforening og i mange år kasser i foreningen
Forligsmand i tyende og aftægtssager i Allested sogn
Medlem af 1 menighedsråd og kirketilsynet, kirkeværge og kirkekasser i Allested sogn
Formand for forbrugsforeningen
Medlem af sygeplejerforeningens bestyrelse
Medlem af 2 menighedsråd og midlertidig formand under præstevakance

Det kan siges at det har været en driftig mand. I 1914 fik han en gave fra rigsdagen som havde udbetalt ham 100 kr. som veteran fra 1864, og det fik han så hvert år derefter. Samme år var der veteranfest overalt i landet, også i Allested, men han havde sammen med 2 andre fra Allested valgt at tage til København. Her var de med til festivals for rigtig mange veteraner. Blandt andet var de til fællesspisning på rådhuset hvor der var samlet 2500 veteraner.

I forbindelse med afslutningen af den store krig, og efter udfaldet deraf blev en del af Slesvig igen stemt "hjem" til Danmark. Han var som veteran fra 1864 inviteret med til genforeningens festen i 1920, hvor han skriver at der var samlet over 1000 mennesker på de gamle skanser ved Dybbøl.

Dette er et lille uddrag af Peder Nielsens erindringer som Allested Vejle Arkiv er i besiddelse af.

Peder Nielsen flyttede til Nr. Broby hvor han boede til sin død, 16-3-1925 og er begravet i Allested.